

{ analisis } **Aimar Etxeberria**

Azeleratu edo frenatu, edo noiz arte itxaron

Lineala eta malkarrik gabea bada, ez du grazia-rik bidea egiteak. Halako ideia-aren bat behar dute izan Esko- zian independentzia prozesuari tiraka ari direnek, hau bidegurutze berri batean dela ikusita. Orain urtebeteko Brexitaren aldeko erreferendu- mak joko-arauak aldatu bazi- tuen, ez da gutxiagorako izan Britainia Handiko hauteskunde orokorrek prozesu independen- tistarengan izan duten eragina; hark hauspotu zituen urak, eta honek baretu. Baina ez zuten es- koziarrek independentzia be- hatz puntekin ukitzen britainia- rrek Europar Batasuna uztea erabaki zutenean, eta ez die tre- nak behin betiko alde egin SNPk Westminsterren hogeiren bat eserleku galdu dituenen. Auke- rak bere horretan dirau, eta etorkizunak baino ez du esango balantzak zein aldetara egiten duen. Bien bitartean, eman die- zaiogun gainbegiratu bat ireki den aroari.

Iragan ekainaren 8an hautes- kunde orokorrak egin ziren Bri- tainia Handian, ondorioz, esko- ziarrek Westminsterreko euren 59 ordezkariak hautatzeko para- da izan zuten. Eskozian, batez ere, SNPren eta Alderdi Kontser- badorearen artean zentratu zen lehia kanpainan, baina emaitzek laborismo eskoziarra ez dela erabat itzali erakutsi zuten.

Bigarren independentzia erre- ferendumak baldintzatu zuen askoren botoa, eta emaitzetatik tiraka hainbat ondorio atera daitezke: ukazina den gehien- go osoa lortu zuen SNPk aulkiei dagokienez (35), baina botoek independentziaren aurkakoen garaipen argia erakusten dute (unionismoak 1.654.017 boto, %62,71 vs independentismoak

Hauteskunde orokor
britainiarretan SNPk lortutako
emaitzek iritzia aldarazi ote
diote Nicola Sturgeon lehen
ministro eskoziarrari? Edo
aurrera egingo du bigarren
independentzia
erreferendumarekin?
Baldintzak, behintzat, aldatu
dira; ondorioak, ikusteke dago.

983.455 boto, %37,28). Emaitzek bigarren independentzia errefe- rendumaren gaineko eztabaida ireki dute berriro, hautetson- tzietatik pasatu aurretik itxia zi- rudien eztabaida; orduan, galde- keta “bai edo ez” baino “noiz” egin zen eztabaidagai.

Egoerak mugimendu inde- pendentistaren artean ere era- gin ditu arrakalak, eta bigarren galdeketaz –eta bien bitartean egin beharreko bidez– ikuspegi ezberdinak aireratu dira. Bada Nicola Sturgeon lehen ministro eskoziarrak gidatutako lantalde- aren ildoak babesten duenik. Mi- chael Russell Eskoziaren Brexi- terako ministroa izan daiteke horietako bat, zeinak bigarren galdeketa Londres eta Bruselak garatuko duten negoziazio pro- zesuarien amaieran egitea de- fendatzen duen. Ildo horretan

harago doa, adibidez, Alyn Smith SNPko eurodiputatu- a, independentzia erreferenduma eta Europar Batasunaren baita- ko pertenezkoa batera bozka- tzea defendatzen baitu.

Baina ez da independentzia zale oro eroso aurkitzen aukera independentista zutenean Bre- xitarekin lotuta ikustean, gu- txiago Brexit “gogorrak” auto- matikoki eskoziarrak hautabide independentistara erakarriko dituela dioen ustearen aurrean. Victoria Heaney Women for In- dependence mugimenduko ki- deak independentzia esanahi eta balioz betetzearen alde egi- ten du. 2014an independentzia- ren barkura gehitutako unionis- ta bera, nahiago du estatu batek politika aurrerakoiak garatzeko orduan dituen baliabideez hitz egitea, Brexitaren ondorioez

baino. Eta antzerako ikuspuntua plazaratzen du Colin Fox Sco- ttish Socialist Partyko kideak, zeina “SNP & independentzia prozesua” binomioarekin apur- tu eta abertzaleek garatzen di- tuzten politikak modu irekian kritikatzearen alde agertzen den.

Ahots optimisten artean Den- nis Canavan azpimarratu daite- ke. Yes Scotland mugimenduko buruzagi ohia bera, Alderdi Kon- tserbadorearen politikek eta Brexitaren negoziazioek Eskozia zutenean independentziara era- mango dutela aldarrikatzen du, nahiz eta *stand by* egoeran aur- kitzen den mugimendu herrita- rraren aktibaziorako deia egiten duen.

Mezuak etxe barrutik

Lehen mailako dimentsio politi- koa hartu dute asteon Tommy Sheppard SNPren Westminste- rreko diputatuak egin dituen hi- tzek. Ahots autorizatu da Shep- pardena alderdiaren baitan, ez baita alferrik aurkeztu alderdiko lehendakariorde eta Westmins- teren bozeramaile izateko, nahiz eta ez den hautatua izan ez baterako ez besterako. Shep- pard, baina, SNPren adar inde- pendentistan kokatzen delako da ezagun, eta bigarren errefe- rendumaren harira egin dituen adierazpenek hautsak harrotu dituzte.

Galdeketa berriaz gehiago ez hitz egitea gomendatu dio dipu- tatuak Sturgeoni: «Zuzen egin genituen gauzak martxoan inde- pendentzia erreferendum berria agindu genuenean. Gobernu bri- tainiarrak ez zituen aintzat har- tu eskoziarrak eginiko proposa- menak, eta, Brexitaren ondorioak direnak direla, garbi dago baldintza objektiboetan

funtsezko aldagetak izango di-rela». Orduan bere Gobernuak hartutako erabakiarekin ados egonagatik, baina, aho bizarrik gabe onartzen du hauteskunde britainiarrek ere gauzak aldatu dituztela: «Emaitzak aztertuta iruditzen zait Brexitaren negoziazioek ematen dutena garbi ikusi arte itxaron beharko genukeela, eta ondoren erabaki bigarrenez galdeketa egitea nahi dugun edo ez. Denboretan *pause* botoiari sakatzeaz ari naiz hizketan, zehazki non aurkitzen garen ikusi bitartean». Gainera, *tory*-en gutxiengoko Gobernuak bigunagoa litzatekeen Brexit bati ateak irekitzen dizkiola uste du Sheppardek, baita hortik Holyroodera eskumen berriak etor daitezkeela ere.

Nolabaiteko babesa izan du-te Shepparden hitzek SNPren baitako bestelako figura batzuen artean. Abertzaleentzat aholkulari lanetan aritu zen Alex Bell, besteak beste, Shepparden ildoan kokatu da, eta Sturgeonen Gobernuari independentzia erreferendumari dagokionez ahoa itxeko eskatu dio: «Erresuma Batua benetako krisi batean dago murgilduta. Sturgeonek bere eskumene-koak diren hezkuntza eta osasungintzan zentratu beharko luke, nahiz eta gaur ereindako uztaren emaitzak urte batzuen buruan jasoko diren, erakutsiz epe laburrean hartzen diren arriskuek epe luzera ematen dituztela irabaziak. Bitartean isilik, eta utz diezaiola Brexita biguntzeko ahaleginari ere; zentratu dadila Holyroodeko bere eguneroko lanean».

Badira euren adierazpenekin urrunago joan direnak ere, eta *pause* botoia ez ezik independentzia erreferendumaren

Britainia Handiko hauteskundeak egin baino egun batzuk lehenago, milaka lagunek independentziaren aldeko martxa egin zuten Glasgown.

Andy BUCHANAN | AFP

siwtch off botoia ere zapaltzea eskatu dutenak. Bere garaian Justizia idazkari izan zen Kenny MacAskillen kasua litzateke, adibidez. Honek bigarren galdeketa aukera bertan behera uzteko eskatu dio Sturgeon-ori, horretarako «ez babesik ez gogorik» ez dagoela adieraziz: «Ezin da SNPk hauteskunde orokorretan erdietsitako emaitzen aurrean ez-ikusiarrena egin eta galera hori alderdi unionisten boto taktiko moduan ulertu».

Sturgeonen txanda

Bueltan-bueltan, Sturgeonen teilatu gainean pausatu da berriro ere pilota. Berari tokatzen zaio arre edo so egitea, azelera-gailua edo freno a zanpatzea, aurrera edo atzera egitea erabakitzea. Zantzu guztien arabera, datorren aste honetan bertan emango du lehen ministro eskoziarrak bere asmoen berri, Holyrood uda sasoiko oporrak

dian sartu aurretik. Kontua, baina, nahi baino gehiago luzatu zaio Sturgeon-ori, eta baldintza subjektiboak ez dira martxoan bigarren independentzia erreferenduma agindu zueneko berberak. Bizkorra izan zen orduan Londresen erantzuna: «Ez da orain galdeketa berri baterako momentua». Horrek plan aldaketa eragin zion, baina are ustekabe handiagoa izan zen Theresa May lehen ministro britainiarrak hauteskunde aurreratuak deitu zituenean. Hauteskundeak begi bistan, bozketa egunaren ondorenako utzi zuen Sturgeonek Aste Santuen itzuleran prozesu independentistaren urrats berrien berri emateko agindua zuen agerraldia. Bi hilabeteko atzerapenarekin bada ere, badirudi oraingoan baietz, uxatuko dituela batzuen zein besteen zalantzak, batzuen zein besteen poz edo tristurarako.

Hala agindu du, bederen, Sturgeon berak asteen. Gaia

mahai gainean izan zuen bere kabineteak hauteskunde osteko lehen bilkura egin zuenean, eta lehen ministroaren bozeramailea izan da bilkuraren nondik norakoen berri eman duena: «Lehen ministroak gidatuta, bigarren independentzia erreferendumaz hitz egin zen bilkuran. Hauteskunde ostean berak abiatutako jardunaren parte izan zen eztabaida, eta Gobernuak zein alderdiko kideekin gaiaren inguruan hizketan jarraituko du lehen ministroak aurrerantz ean ere».

Kazetariak Sturgeonen hitzartzea Holyroodek bere oporrak hartu aurretik, hots, ekainaren 29aren aurretik egingo ote duen galdetzean, honela erantzun zuen bere bozeramaileak: «Litekeena da aipatu dataren aurretik izatea, nire ustez». Hortik aurrera ez zuen argibide gehiagorik eman Eskoziako lehen ministroaren eledunak.